

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح **ایران** • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۲۷۰ و ۸۸۹۲۴۵۶ • نامبر: ۸۸۹۲۴۵۶ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: مصیم • تلفن: ۴۴۵۲۳۲۷۵

www.sharghdaily.ir

یکشنبه ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۱ • ۱۳ شوال ۱۴۴۳ • ۱۵ می ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۷۸ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۳:۰۱ • اذان مغرب ۲۰:۲۲ • اذان صبح فردا ۴:۲۰ • طلوع آفتاب ۵:۵۹

سرتق

دیالوگ روز

فرمب- فریدون جیرانی - ۱۳۷۷

ناصر ملک (محمدرضا فروتن): حاج آقا من عاشق زنم. هستی مشرقی (هدیه تهرانی): این عشق نیست حاج آقا جنونه! ناصر: حاج آقا که من حالت عادی ندارم، اگه گاهی خوبم، گاهی بدم، تقصیر خودشه. می‌دونه من حسودم، می‌دونه عاشقم، باز منو آزار میده، شما ازش بخواین منو بفهمه: من آدم حساسی‌ام. حاج آقا اگه باهام کنار بیاید زندگیمو به پاش می‌ریزم: می‌ترسم حاج آقا می‌ترسم زنمو ازم بگیرن؛ شما نادراین!

زمین‌خوانی

فروچاله‌های جدید و ریسک‌های جدید تهران

مهدی زارع

فروچاله ایجادشده در تقاطع بزرگراه باکری و آبناسان در منطقه حصارک کن در شمال غرب تهران در ۱۴ اردیبهشت ۱۴۰۱، اتفاقی جدی در نزدیکی محل فروچاله شهران بر روی تونل در حال حفر خط ۶ مترو در ۲۸ خرداد ۱۳۹۵ و انفجار خط لوله گاز بود. محل فروچاله جدید در محل تلاقی بزرگراه شهید باکری، مسیر جنوب به شمال با ورودی به بزرگراه شهید آبناسان شرق رخ داد و حفره‌ای به حجم نشست چهار در چهار متر مربع و عمق ۴.۵ متر ایجاد شد. محل فروچاله شهران تحت اثر عملیات حفر تونل مترو کن ایجاد شد. به نظر می‌رسد فروچاله اردیبهشت ۱۴۰۱ آبناسان نیز در نزدیکی محدوده حفاری مترو و البته در پهنه خاک دستی جابه‌جاشده به دلیل احداث بزرگراه‌های این منطقه رخ داده است. خط ۶ متروی تهران دارای ۲۷ ایستگاه مصوب است که تاکنون ۱۳ ایستگاه آن به بهره‌برداری رسیده و تلاش برای افتتاح ۱۴ ایستگاه باقی‌مانده در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ ادامه دارد. از سوی دیگر محدوده بزرگراه آبناسان محل گذر مترو در حال ساخت خط ۱۰ مترو تهران نیز هست. این خط از شهریور ۱۳۹۹ کلنگ‌زنی و عملیات اجرایی آن در ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۰ آغاز شد. این خط ۴۳ کیلومتر امتداد خواهد داشت و با بیشتر خطوط متروی تهران (خط ۳ و ۱ تا ۷) تقاطع خواهد داشت و از ایستگاه متروی فلکه سوم تهرانپارس متقاطع با توسعه شرقی خط ۴ متروی تهران شروع شده و تا محدوده بلوار کوهستان به سمت بزرگراه نیایش متمایل و در امتداد بزرگراه آبناسان، شهران و بلوار کوهسار، با خط ۶ مترو تهران در ایستگاه متروی کوهسار تقاطع می‌یابد. فروچاله فرورفتگی‌ای در زمین است که زهکشی سطح خارجی طبیعی ندارد. هنگام بارندگی، تمام آب در داخل چاله باقی می‌ماند و معمولا به زیر سطح تخلیه می‌شود. فروچاله یعنی در نقطه‌ای از شهر به دلیل عملیاتی که انجام می‌شود مثل ساختن تونل‌های زیرزمینی برای مترو و فاضلاب، گودالی درست‌شود. اتفاقی که اخیرا در بزرگراه آبناسان رخ داد البته با پدیده فروروشنت طینی و ناحیه‌ای متفاوت است. یکی دیگر از علت‌های این پدیده، برداشت مصالح دانه‌ای، حفاری و گودبرداری‌های غیرمجاز و غیراصولی در مناطقی است که باعث تغذیه طبیعی آب‌های زیرزمینی دشت می‌شوند. فروچاله‌ای که در سال ۹۵ در شهران ایجاد شد با انفجار لوله گاز نیز همراه بود. ریزش مرکب‌ای تیل کوچک متروی در حال ساخت در تهران به مسئله‌ای تکراری در این شهر تبدیل شده است. نظارت مستمر فروروشنت در مجاورت فروچاله‌ها می‌تواند به پیشگیری و کاهش پیامدهای آن کمک کند. افزایش چشمگیر تغییر شکل عمودی در چند سال گذشته قبل از تشکیل فروچاله قابل پیش است. فروچاله‌ها در «زمین کارستی» در سنگ‌های کربناته زیر سطح زمین رخ می‌دهد که با آب‌های زیرزمینی در حال گردش موجب انحلال آنها می‌شوند. سنگ‌های محلول می‌تواند شامل بسترمه و گنبدهای نمکی، گچ، سنگ آهک و سایر سنگ‌های کربناته باشد. سازند لار در ۸۰کیلومتری شمال شرق تهران و در نزدیکی روستای پلور در جاده هراز عمده‌ترین و گسترده‌ترین بیرون‌زدگی سنگ‌های آهکی تحت اثر رخدادهای زمین‌ساختی قرار گرفته و با سامانه کسله لار جابه‌جا شده است. سد مخزنی لار در سال ۱۳۵۹ بر روی این آهک‌ها و در نزدیکی محل تلاقی رودخانه‌های لار و دلچقای آبگیری شد. گسترش کارست با فعالیت سامانه آتشفشانی دماوند مرتبط است. وجود غارهای کارستی انحلال سنگ آهک با آب‌های سطحی با قابلیت انحلال زیاد را نشان می‌دهد. هنگامی که آب حاصل از بارندگی در خاک به سمت پایین حرکت می‌کند، این نوع سنگ‌ها شروع به حل‌شدن می‌کنند. این باعث ایجاد فضاهای زیرزمینی و غارها می‌شود. بخشی از نزولات جوی روی سطح زمین فرود می‌آید و آب‌های زیرزمینی را دوباره شارژ می‌کند. ساخت مترو به‌ویژه خطوط شمال شهر تهران که در سال‌های اخیر سرعت نیز گرفته است، امکان رخداد فروچاله‌های بیشتری را فراهم کرده و به‌تدریج حوادثی از این نوع را در سال‌های آینده خواهیم دید. اجتناب از این رخدادها، با سخت‌گیری در مقررات ایمنی و البته پیش‌مستمر تغییرات در سطح زمین در محدوده ساخت مترو امکان‌پذیر خواهد بود.

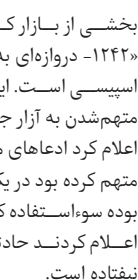
و کمرنگ‌تر می‌شود. این در حالی است که در برخی کشورها مانند ایران تعارض‌هایی برخاسته از موج جابه‌جایی آوارگان و پناه‌جویان و چالش حق انسانی آنان هم به مسئله دامن می‌زند. در جهانی که هانا آرنت چنین واگو می‌کند: «وقتی زادبوم خود را ترک کردند، بی‌خانمان شدند. وقتی کشور خود را ترک کردند بی‌تابعیت شدند و آن‌گاه که از حقوق انسانی‌شان محروم شدند، دیگر حق هم نداشتند…»، نه‌تنها پناه‌جویان یا مهاجران کشوری دیگر بلکه شهروندان زاده کشور هم دچار مسئله بی‌حقی و نادیده گرفته‌شدن هستند. «حق داشتن» نوشته‌ای از چهار نویسنده و پژوهنده علوم سیاسی است که بر پایه مسئله آوارگی در جهان پرتنش کنونی، به حق برخورداری از حق پرداخته است. این‌کتاب نخستین بار در سال ۱۳۹۷ با برگردان حسین پیران و ویراستاری سعید رادوست از سوی فرهنگ نشر نو با همکاری نشر آسیم در ایران چاپ و چند بار بازچاپ شده است. مسئله این نوشته «حق» آدمی، برابری و رواداری در برخورداری از حق و بازشناسی کانون‌ها و بازدارندگان حق همگانی مردم است. در پیشگفتار به تجربه تلخ آوارگی بی‌تابعیت چندین‌ساله هانا آرنت اشاره می‌شود و به‌روشنی این واقعیت دردناک از چنین بازگو می‌کند: «برای برخورداری از حقوق انسانی، صرف انسان بودن کافی نیست!». اینجا از بایستگی «عضویک جامعه سیاسی بودن» برای برخورداری از حق‌های انسانی سخن گفته می‌شود و اینکه

مواجهه با موقعیت مهاجربودن

بسیاری خوردم، ترقدن‌های جدیدی برای ذهنم ساختم و درونم را در مواجهه با محیط جدید قرار دادم و به آن نگریستم و اندیشیدم، به جای پاک‌کردن سؤال یا فرار با آن رودرو شدم تا راهی برای کشف جهان جدید بیابم. در این کشف اتفاقات فراوانی مؤثر بودند، اما نقطه شروع درونی همین استنتاج بود که حالا که نقطه تصاللی نمی‌یابی که با دیدنش رهنمون درون و با محیط جدید آخت شوی، پس به تمام آنچه می‌بینی بیندیش با دقت تماشا کن، چنین مجبزه شو. ابتدا مبتدی و بعد در مسیرش لاجرم به خواندن اندیشه‌های دیگرهای ساکن فرنگ دیروز و امروز رو آوردم و به مرور و نه کمی گذشته، توانستم راه فهم پیرامون جدید را بیابم. سفرهای درونی‌ای چنین در هجرت پس زیادند. سفرهای نکویی که به وقت گفتن توصیف ابعادشان ناممکن است، اما بیان همان مقدار نیز لازم است. به همین سبب ذهنی و به‌علاوه تجربه بیرونی‌ام در جامعه محیط جدید، شماایلم مثال کنی بچده که تازه به برلین رسیدم. گویی که سفر درون، مواجهه سفر بیرونی‌ام را تسریع کرده باشد، انگار که قصه‌های نگفته در بیج جاده‌های سفر را از دور شنیده باشد، انگار که بخواهد تو را به نقطه‌ای برساند که باید. حالای هجرت‌های مدام آن روش قدیمی به آشتی رسیدن یا دیار جدید

بی‌بی‌سی: در حالی که روزنامه‌نگاران برای تماشای اولین اکران فیلم‌های جدید در جشنواره کن حاضر خواهند بود، منتخبی از فیلم‌های ساخته‌نشده هم ارائه می‌شوند که به‌عنوان هم‌اارانه از پستی‌توانند. یکی از این فیلم‌ها «۱۲۴۴- دروازه‌ای به سمت غرب»، درامی تاریخی با هنرنامهی اسپیس‌سی است. این اولین نقش اصلی‌ی این بازیگر پس از متهم‌شدن به آزار جنسی است. او ماه گذشته از طریق وکلایش اعلام کرد ادعاهای مربوط به دعوی‌ا رپ –که در آن اسپیس‌ی را متهم کرده بود در یک میهمانی در سال ۱۹۸۶ از او که نوجوان بوده سواستفاده کرده است– صحت ندارد. وکلای اسپیس‌ی اعلام کردند حادثه‌ای‌که رپ تعریف می‌کند، هرگز اتفاق نیفتاده است.

وارید مسیر متفاوتی کند.

بسیاری از آدم‌ها نمی‌توانند وابسته و پیوسته به این جامعه‌های سیاسی ویژه باشند، پس حقی برای‌شان به رسمیت شناخته نمی‌شود. سه گفتار نخست این نوشته بازگوکننده «حق برخورداری از حقوق»، با پرداخت روشنن به موضوع و چالش‌های برجسته آن است. در این راستا به اعلامیه جهانی حقوق بشر، جنگ‌ها و آشوب‌ها یا تلاش‌های اجتماعی ناگهانی یا انتخاباتی در سراسر جهان پرداخته می‌شود. از بهار عربی تا تصمیم‌های ترامپ در نوشته نقد شده‌اند. گذار از «حق» تا «حقوق (حق‌ها)» به‌مثابه برخورداری از شهروندی فرابگرد گفتار سه کانون کار است. گفتار چهارم درباره دارندگان حق، حق سرشتی (ذاتی) یا حق اکتسابی، مقایسه‌ح حق در وضعیت عادی با حق در چالش‌ها، به‌دست‌آوردن یا ازدست‌دادن حق است. در این بخش پرسش‌های ارزنده‌ای بازگو می‌شود: آیا حق تنها از آن آدمی است یا جانداران و دیگر زندگان و همچنین ساختار بی‌جان این جهان حق دارند و خاستگاه این ناپدیده‌گرفتن چیست؟ نویسنندگان بر این نکته پافشاری دارند که گرچه بازداری حق‌ها و وظیفه و مسئولیت دولت‌ها در به‌رسمیت شناختن ولی نباید گذاشت این وضعیت به‌مثابه «بی‌حقی» شهروندان جا بیفتد. سخن آخر این نوشته با بازگوکردن دو گونه از بی‌حقی، به گسترش یا بازداری حق‌ها و وظیفه و مسئولیت دولت‌ها در به‌رسمیت شناختن حق‌های اجتماعی مردم می‌پردازد. اینجا سخن از مسئله‌ای است که بی‌بی‌حق‌کردن مردم وابستگی‌ها و بیوندهای آنها را از میان می‌برد و روزبه‌روز از هم گسیخته‌تر، بی‌پناهر و ناتوان‌ترشان می‌کند.

پایان سخن این چند پرسش برجسته است که آیا در پاسخ به بی‌حق‌کردن مردم، دیگر مردم تکلیف و وظیفه‌ای در برابر سامانه‌های مسئول و مستقر دارند؟ سیاست‌گذاری‌ها یا قرارومدارهایی که در نبود مردم و بدون رضایت مردم مبدع آید، چه کارایی‌ای برای چه کسانی دارند؟ جایی که مردم از پس جریان بازدارنده حق‌شان برنمی‌آیند، چه کاری سازنده‌است؟ روشن است که جامعه به این انکاره برسد که روش‌های بیگیری شهروند برخورداری از حقوق، درمورج بی‌حق‌شدگان و در وضعیت بازداری و بی‌حق‌کردن مردم نتیجه‌بخش نیست.

♦ مراسم عروسی در قوم بختیاری نمونه‌ای زیبا و بی‌آلایش از یگانگی جان‌ها و اشتراک روح زندگی است. عکس: رضا کارمان سامانی، باشگاه خبرنگاران جوان

گزارش

آتابای برگزیده منتقدان شد

کیسو ففوری: چهاردهمین جشن بزرگ منتقدان و نویسندگان سینمایی ایران به‌صورت مجازی برگزار شد و برگزیدگان در بخش‌های مختلف از کارگردانی و بازیگری تا بخش‌های فنی معرفی شدند. دبیر جشن، جعفر گوردزی، درباره دلایل مجازی برگزارکردن این جشن نوشت: «نخواستمیم با توجه به شرایط و اوضاع نابسامان و نامناسب اقتصادی و روحی و بی‌کاری سینماگران و وضعیت معیشتی سخت و جانفرسا، مراسمی بگیریم و چون سابق در کنار هم صحنه هنرمندی و جشن بیافرینیم اما کوشیدیم در بضاعت و ثروت معنوی اعضای این انجمن، قدرشناس بخشی از «خوب‌بودن»‌ها در این صنف و این روزگار باشیم». اعضای آکادمی جشن آثار نمایش داده‌شده در چهاردهمین دوره، فیلم‌های جشنواره ملی فیلم فجر و همچنین آثار ایرانی سی‌وهفتمین و سی‌وهشتمین جشنواره جهانی فیلم فجر را که در سال‌های ۹۸ و ۱۴۰۰ برگزار شده بود، بررسی و از بین آنها بهترین‌ها را به شرح زیر برگزیدند:

بهترین فیلم: آتابای (تمه‌کننده نیکی کریمی) / **بهترین کارگردان:** نیکی کریمی (آتابای) / **بهترین فیلم‌نامه:** هادی حجازی‌فر (آتابای) / **جایزه خلاقیت و استعداد درخشان (بهترین فیلم اول):** بهمین و بهرام ارک (پوستت) / **بهترین بازیگر نقش اول مرد:** سعید آقاخانی (خون شد) / **بهترین بازیگر نقش اول زن:** النا شاکردوست (تی‌تی) / **بهترین بازیگر نقش مکمل مرد:** جواد عزتی (آتابای) / **بهترین بازیگر نقش مکمل زن:** باران کوثری (بی‌همه‌چیز و عامه‌پسند) / **بهترین تدوین:** میثم مولایی (روز صفر) / **بهترین موسیقی متن:** حسین علیزاده (آتابای) / **بهترین فیلم‌برداری:** مرتضی نجفی (تومان) / **بهترین صدای فیلم (صدانگاری و صدابرداری):** زال‌اوا (صدابردار: رشید دانشمند، صدانگاز: امیرحسین قاسمی) / **بهترین دستاورد فنی:** مرتضی فرید (طراحی صحنه تومان)، مارال جیرانی (طراحی لباس تومان). همچنین جعفرگوردزی دبیر جشن منتقدان در پیامی گفت:

«این دو سال و اندی که در دو دوره متفاوت مدیریتی از سر ما گذشت، پیرمان کرد. شگفتا که این فراق‌ها و رفتن‌ها و پیوستن‌ها به اصل روشن خورشید هم، دیگر در آنهایی که باید، اثری نمی‌گذارد و دوره و مدیریت این و آن هم نمی‌شناسد. آیا بر دل‌ها مهر است؟ نه که «خوبی» نیست، هست و زمین بی‌حجت نمی‌ماند. ما با چراغ هم گشته‌ایم، «خوب‌بودن» در این روزگار سکه نایاب بازار است انکار! بساری! ما کار خودمان را می‌کنیم که دو صد گفته نیم کردار هم نیست. آنهایی که مسئول‌اند، مسئول‌اند، حتی اگر از اهل قلم و اهل هنر روی برگردانند و باندند که از دایره قضاوت‌های تاریخی در امان نخواهند بود و کاش تا وقتی که فرصت هست، دل شکسته‌بالان و دردمندان و دلسوزان این عرصه را به‌دست آورند، باید که جریان کند این همه کاستی و این همه نابلدی‌ها را. او در بخش دیگر از پیامش نوشت: «امروز دو چشم را خندان خواهیم و دل‌ها را امیدوار به سوسوی چراغ سینمای ایران، امیدواریم چشمه آب بین سینما دوچندان شود.»

۲۰ سینما تعطیل می‌شود

اما سخنان رئیس هیئت‌مدیره انجمن منتقدان درباره شرایط نامناسب سینما و سینماگران هر روز به شکلی خود را نشان می‌دهد. در دو سال گذشته خبر تعطیلی یا تغییر کاربری چند سینمای قدیمی سرحدای زیادی داشت و خیلی‌ها را برای نابودی نوستالژی‌های سینمایی‌شان اندوهگین کرد؛ اما رکود اقتصاد وضعیت این سینماها و درخواست‌های ارانه‌شده، کمیته‌ای در سازمان سینمایی وجود دارد که تاکنون با چند درخواست موافقت کرده است. طبق پیکری ایسنا از انجمن سینماداران و بر اساس فهرست موجود در آنجا، سینماهای صحرا، پایتخت، پردیس کیان، ماندانا، ایران، عصر جدید، پارس، حافظ، میلاد و کارون در تهران و سینما دریا در آستارا، مهتاب در قزوین، عصر جدید در اراک، مصلی‌نژاد در چهرم، کیهان در درود، ساویر در کرج، کل سرخ و بندرانزلی، پرشین مهرشهر در کرچ و طلوع در فومن از جمله متقاضیان برای انحلال یا تغییر کاربری هستند.